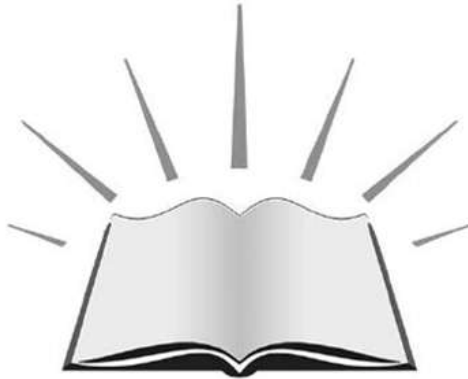

इस्लामी अनुशासन

أحكام فقهية - نيبالي

इर-लामी अनुशासन

جمعية الدعوة والإرشاد ونوعية الجاليات في الزلفي
Tel: 966 164234466 - Fax: 966 164234477

أحكام فقهية

أعدّه وترجمه إلى اللغة النيبالية
جمعية الدعوة والإرشاد و توعية الجاليات بالزلفي
الطبعة الثانية 8 / 1442 هـ

شعبة توعية الجاليات بالزلفي 1433 هـ

ح

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

شعبة توعية الجاليات بالزلفي

أحكام فقهية باللغة النيبالية / شعبة توعية الجاليات
بالزلفي 1433 هـ

42 ص : 12 × 17 سم

ردمك : 0 - 41 - 8013 - 603 - 978

1- الفقه الإسلامي أ - العنوان

1433 / 8624

ديوي 250

رقم الإيداع : 1433 / 8624

ردمك : 0 - 41 - 8013 - 603 - 978

أحكام الزكاة जकातको बिषय

जकात अर्थात धर्मदानको हुकुम

जकात इस्लामको तेश्रो आधार हो, र यो नेसाबको मालिक भएको अवस्थामा एक मुस्लिम माथि अनिवार्य हुन्छ, अल्लाह तआलाले भन्नु भयो :

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ [البقرة: ४३]

नमाज कायम गर र जकात दिने गर ।

जकातको नियम लागु गर्नमा धेरै फायदा र लाभहरु छन्, त्यस मध्ये :

१- आत्माको पवित्रता , कन्जुसयाई र लालच जस्तो चरित्रबाट मुक्ति पाइन्छ ।

२- एउटा मुस्लिममा दान गर्ने बानी हुन्छ ।

३- धनी र गरिबको बीचमा प्रेमको भावना उत्पन्न हुन्छ, किनकि प्राकृतिक रुपले जसले दान गर्दछ भने त्यस प्रति प्रेमको भावना उजागर हुन्छ ।

४- मुस्लिम समाजमा गरिब व्यक्तिहरुको अवश्यता पुरा हुन्छ ।

५- मानिसहरुले पापबाट मुक्ति पाउँछन्, किनकि जकातले पाप मेटिन्छ र दर्जा बढाइन्छ ।

कुन कुराहरुमा जकात अनिवार्य हुन्छ ?

सुनु, चाँदि, व्यापारको सामग्री, जनावर, धर्तिबाट उत्पादन भएको अनाज, फल, र धातुहरुमा जकात अनिवार्य हुन्छ ।

सुन् र चाँदीको जकात

सुन् र चाँदि जुन सुकै रुपमा होस यदि जकातको सिमा सम्म पुगेको छ भने त्यसमा जकात अनिवार्य हुन्छ, सुनको नेसाब बीस मिसकाल हो जो कि ८५ ग्रामको बराबर हुन्छ, र चाँदिको नेसाब दुई सय नबवी दिर्हम हो जो कि ५९५ ग्राम बराबर हुन्छ, तसर्थ यदि कोही सुन् वा चाँदिको नेसाबको मालिक छ भने त्यस माथि २.५% को दरले जकात लाग्ने छ, फेरि यदि जकात नगद मुद्रामा दिन चाहनु हुन्छ भने सुन् र चाँदि माथि एक वर्ष बितिसके पछि त्यसको हालको मुल्य सोध्ने र त्यस अनुसार राष्ट्रिय मुद्रामा जकात दिने, उदाहरणको लागि : कुनै व्यक्ति यदि १०० ग्राम सुनको मालिक छ भने एक वर्ष बिते पछि त्यस माथि जकात अनिवार्य हुन्छ, किन भने त्यो नेसाबको मालिक भएको छ र त्यसमा ढाइ ग्राम जकात लाग्ने छ, तर यदि नगद मुद्रामा जकात दिन चाहि रहेको छ भने एक वर्ष बिते पछि त्यसको मुल्य सोध्नु पर्छ र जम्मा सुनलाई ग्रामको मुल्यमा गुणा गर्नु पर्छ, फेरि त्यसमा २.५% जकात दिनु पर्छ, र चाँदिमा पनि त्यस्तै गर्नु पर्छ ।

त्यस्तै मुद्रामा पनि जकात अनिवार्य हुन्छ, यदि नेसाब सम्म पुगेको छ र एक वर्ष बितिसकेको छ भने, तसर्थ जुन् सुकै व्यक्ति सँग ८५ ग्राम सुनको मुल्य बराबर मुद्रा छ भने त्यस माथि जकात लागु हुन्छ, र २.५% जकात दिनु पर्छ, यसो भए एक मुस्लिम सँग यदि रुपया पैसा छ र त्यस माथि एक वर्ष बितिसकेको छ भने सोनार सँग ८५ ग्राम सुनको मुल्य सोध्नु पर्छ, यदि त्यती रुपैया उ सँग छ भने त्यसमा जकात दिने र यदि त्यस भन्दा कम छ भने त्यसमा जकात लाग्दैन, उदाहरणको लागि

यदि कसै सँग ८०० रियाल छ र त्यस माथि एक वर्ष बितिसकेको छ भने त्यसलाई एक ग्राम चाँदिको मुल्य सोध्नु पर्छ,

यदि उसको देशमा मुद्राको वयल्यु चाँदिले तै हुन्छ भने र त्यस अनुसार यदि ५९५ ग्राम चाँदिको मुल्य ८४० रियाल हुन्छ भने त्यसमा जकात लागदैन, किन भने उ सँग भएको रुपया अभै नेसाब सम्म पुगेको छैन, जो कि ५९५ ग्राम चाँदिको मुल्य हो, र सुनको वारेमा पनि यस्तै गर्नु पर्छ ।

व्यापारको सामग्रीमा जकात

मुस्लिम समुदायमा जुन धनी व्यापारिहरु छन् र आफ्नो सम्पति व्यापारमा लगाएका छन् भने उनीहरु माथि अल्लाहको कृतज्ञता प्रकट गर्नको लागि र आफ्नो गरिब दाजु भाइहरु सँग वफादारी व्यक्त गर्नको लागि वार्षिक जकात अनिवार्य हुन्छ, व्यापारको सामग्रीमा यस्तो सबै वस्तुहरु सामिल छन् जुन् फायदा राखि खरिद बिक्रिका लागि तयार गरिएका हुन्छ, जस्तो कि जग्गा, जनावर, खाना, पानी, वाहन, इत्यादि, यसमा जकातको शर्त यो हो कि त्यसको मुल्यांकन सुन् र चाँदि मध्ये कुनै एक बमोजिम नेसाब सम्म पुगेको होस, र त्यसको जम्मा मुल्यमा २.५% जकात लाग्ने छ,

उदाहरणको लागि यदि कोही एक लाख रियालको मुल्यांकन बराबर व्यापारको सामानको मालिक छ भने त्यस माथि २५०० रियाल लाग्ने छ,

खरिद बिक्रि गर्नका लागि खोलिएको पसलको मालिकहरु माथि जरुरि छ कि प्रत्येक सालको शुरुमा आफु सँग भएको व्यापारको सामानलाई मुल्यांकन गरौस, र फेरि त्यसको जकात अदा गरौस, र यदि कुनै व्यापारिले एक वर्ष बितने भन्दा मात्र दस दिन पहिला थप सामग्री खरिद गर्नु भएको छ भने अरु सामग्री समेत त्यसको पनि जकात दिनु पर्छ, र त्यसको वार्षिक हिसाब त्यो दिन देखि नै शुरु हुन्छ जुन दिन देखि त्यो व्यापार शुरु गरेको छ,

र जकात चाहिं बार्षिक हुन्छ, अर्थात हरेक मुस्लिमलाई वर्षमा एक चोटि आफ्नो धन सम्पतिमा जकात दिनु पर्छ ।

जुन जनावरहरुलाई चारा दिनु पर्छ, र त्यो व्यापारको लागि छन भने त्यसमा जकात लागु हुन्छ, त्यसको संख्या नेसाब सम्म पुगोस वा न पुगोस, यदि नगदमा त्यसको मुल्य नेसाब नाधि सकेको छ भने जकात दिनु पर्छ ।

शेयरको जकात

हालको समयमा मान्छेहरु जग्गा आदिहरुमा शेयरको खरिद बिक्रि गर्दछन, र त्यस मध्ये कति व्यक्तिहरु केही वर्षका लागि आफ्नो कम अथवा अधिक रुपया पैसा जम्मा गरेर छोडदिन्छ, यस्तो भएको अवस्थामा ती सबै शेयरहरुमा जकात लाग्ने छ, किन भने ती सबै व्यापारको सामग्रीको गिणितमा हुन्छ, तसर्थ एक मुस्लिमलाई प्रत्येक वर्ष ती सबै शेयरहरुको मुल्यांकन गरि त्यस्मा जकात दिनु पर्छ,

धर्तिबाट उत्पादन भएको अनाजमा जकात

अनाज र फलहरु मध्ये जसको वजन हुन्छ, र अधिक समय सम्मका लागि राख्न सकिन्छ, भने त्यसमा जकात लाग्छ, जस्तो कि खजुर, किस्मिस, गहुँ, जौ, र चामल, इत्यादि, तर कच्चा फल, र साग सब्जिमा जकात अनिवार्य हुदैन, र नेसाब सम्म पुगे पछि मात्र अनाजमा जकात लागु हुन्छ, जो कि ६१२ किलो हो, जकातको यस किसिममा वर्ष पुरा हुनु जरुरि छैन, बरु जब दाना ठोस भइहाल्छ, र फल ठुलो भइहाल्छ, भने त्यसमा जकात अनिवार्य भइहाल्छ, फेरि यदि त्यसको सिंचाइ बर्खा वा नहरबाट भएको छ, अर्थात किसानले आफै मेहनत गरि सिंचाइ गरेको छैन भने त्यसमा दसौं भाग लाग्ने छ, तर यदि किसानले आफै मेहनत गरि सिंचाइ गरेको छ, भने त्यसमा बिसौं भाग लाग्ने छ,

यसको उदाहरण यस्तो छ कि यदि कोही गहुँको खेति गर्नु भयो र त्यसबाट ८०० किलो उत्पादन भयो भने त्यसमा जकात लाग्ने छ, किनकि गहुँको नेसाब ६१२ किलो हो, र त्यसमा दसौं भाग लाग्छ जुन ८० किलो हुन्छ, यदि आफ्नो मेहनतले सिंचाइ गरेको छैन, तर यदि आफै मेहनत गरि सिंचाइ गरेको छ भने त्यसमा विसौं भाग लाग्नेछ जुन ४० किलो हुन्छ ।

जनावरहरूमा जकात

जनावर भन्नाले उँट, गाई, भेडा, र बाख्राहरू बुझिन्छ, र यदि निम्नमा दिएको शर्तहरू पाइएको छ भने मात्र जकात अनिवार्य हुन्छ ।

१- नेसाब सम्म पुग्ने, सबभन्दा कम नेसाब उँटमा पाँच, भेडा र बाख्रामा चालीस, र गाईमा तीस हो, यस भन्दा कममा जकात छैन ।

२- मालिकको कब्जामा पुरा एक साल सम्म रहने ।

३- साएमा हुने, अर्थात जुन जनावरहरूले सालको अधिक समय आफै चरने गर्छन्, तर जुन जनावरहरूलाई चारा दिनु पर्छ वा जसको लागि उसको मालिकले चारा खरिद गर्नु हुन्छ अथवा थन्क्याएर राख्नु हुन्छ भने त्यसमा जकात लाग्ने छैन, वरु जुन जनावरहरू अधिक समय आफै चरने गर्छन् भने त्यसमा मात्र जकात अनिवार्य हुन्छ ।

४- प्रयोगमा राखिएको जनावर नहोस, जस्तो कि जोत वा सवारिमा प्रयोग गर्नको लागि ।

उँटमा जकात

उँटमा जकात अनिवार्य हुन्छ यदि नेसाब सम्म पुगेको छ भने, र त्यसको नेसाब चाहिँ पाँच हो, तसर्थ यदि कुनै मुस्लिम ५ देखि ९ उँटको मालिक छ, र एक वर्ष देखि उसको कब्जामा छन भने त्यसमा १ बाख्रा दिनु पर्छ, र यदि १० देखि १४ सम्मको मालिक छ भने

त्यसमा २ बाखा दिनु पर्छ, र यदि १५ देखि १९ सम्मको मालिक छ भने त्यसमा ३ बाखा लाग्छ, र यदि २० देखि २४ सम्मको मालिक छ भने त्यसमा ४ बाखा लाग्छ, र यदि २५ देखि ३५ सम्मको मालिक छ भने त्यसमा बित्ते मखाज अर्थात एक वर्षको ऊँटनी दिनु पर्छ, तर यदि त्यो छैन भने इब्ने लबुन अर्थात दुइ वर्षको उँट पनि दिन सक्छ, र यदि ३६ देखि ४५ सम्मको मालिक छ भने त्यसमा बित्ते लबुन अर्थात दुइ वर्षको उँटनी लाग्छ, र यदि ४६ देखि ६० सम्मको मालिक छ भने त्यसमा हिक्का अर्थात तीन वर्षको उँट लाग्छ, र यदि ६१ देखि ७५ सम्मको मालिक छ भने त्यसमा जिज्आ अर्थात चार वर्षको उँट लाग्छ, र यदि ७६ देखि ९० सम्मको मालिक भने त्यसमा २ बित्ते लबुन अर्थात दुइ वर्षको २ ऊँटनी दिनु पर्छ, र यदि ९१ देखि १२० सम्मको मालिक छ भने त्यसमा २ हिक्का अर्थात तीन वर्षको २ उँट लाग्छ, र यदि त्यस भन्दा अधिक छ भने प्रत्येक ४० मा बित्ते लबुन र प्रत्येक ५० मा हिक्का लाग्ने छ, निम्न सूची द्वारा ऊँटमा जकातको कैफियत बयान गरेको छ ।

संख्या		जकात	संख्या		जकात
देखि	सम्म		देखि	सम्म	
५	९	१ बाखा	३६	४५	बित्ते लबुन
१०	१४	२ बाखा	४६	६०	हिक्का
१५	१९	३ बाखा	६१	७५	जिज्आ
२०	२४	४ बाखा	७६	९०	२ बित्ते लबुन
२५	३५	बित्ते मखाज	९१	१२०	२ हिक्का

र यदि त्यस भन्दा अधिक छ भने प्रत्येक चालीसमा बित्ते लबुन र प्रत्येक पच्चासमा हिक्का ।

गाईमा जकात

यदि कोही ३० देखि ३९ सम्म गाईको मालिक छ भने त्यसमा इज्त तबीअ अर्थात एक वर्षको बाछ्या लाग्ने छ, र यदि ४० देखि ५९ सम्मको मालिक छ भने त्यसमा मोसिन्नह अर्थात दुइ वर्षको गाई लाग्ने छ, र यदि ६० देखि ६९ सम्मको मालिक छ भने त्यसमा २ तबीअ अर्थात एक वर्षको २ बाछ्या लाग्ने छ, र यदि ७० देखि ७९ सम्मको मालिक छ भने त्यसमा १ मोसिन्नह अर्थात दुइ वर्षको गाई र १ तबीअ अर्थात एक वर्षको बाछ्या लाग्ने छ, फेरि प्रत्येक ३० गाईमा १ तबीअ र प्रत्येक ४० गाईमा १ मोसिन्नह लाग्ने छ, र त्यस भन्दा अधिकमा यही हिसाब लागु हुन्छ ।

संख्या		जकात
देखि	सम्म	
३०	३९	तबीअ
४०	५९	मोसिन्नह
६०	६९	२ तबीअ
७०	७९	१ मोसिन्नह र १ तबीअ

भेड बाखामा जकात

यदि कोही ४० देखि १२० सम्म भेडाको मालिक छ भने त्यसमा १ बाखा लाग्ने छ, र यदि त्यस भन्दा एउटा पनि अधिक भयो भने २०० सम्म २ बाखा लाग्ने छ, र यदि त्यस भन्दा एउटा पनि अधिक भयो भने ३९९ सम्म ३ बाखा लाग्ने छ, र यदि त्यस भन्दा एउटा पनि अधिक भयो भने ४९९ सम्म ४ बाखा लाग्ने छ, र यदि त्यस भन्दा एउटा पनि अधिक भयो भने ५९९ सम्म ५ बाखा लाग्ने छ, फेरि प्रत्येक १००मा १ बाखा लाग्ने छ,

संख्या		ज़कात
देखि	सम्म	
४०	१२०	१ बाखा
१२१	२००	२ बाखा
२०१	३९९	३ बाखा
४००	४९९	४ बाखा
५००	५९९	५ बाखा

फेरि त्यस भन्दा जति अधिक हुन्छ भने प्रत्येक १०० मा १ बाखा

ज़कातको हकदार

अल्लाह सुब्हानहु वतआलाले भन्नु भएको छः

إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمَوْلَقَةِ قُلُوبِهِمْ وَفِي
الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَإِنَّ السَّبِيلَ فَرِيضَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
حَكِيمٌ ﴿التوبة: ११﴾

सदका (जकात) मात्र गरीब र निमुखा हरुको लागि हुन् र जो यस कामका लागि नियुक्त गरिएका हुन्, र उनीहरूका लागि जसको हृदयलाई आकर्षित गर्न र रिक्काउन अभिष्ट हुन्छ, र दासहरूलाई मुक्त गर्नमा, र ऋणिहरूको ऋण तिर्नुमा, र अल्लाहको बाटोमा, र यात्रिहरूको सहायतामा, यो अल्लाहको तर्फबाट पठाइएको अनिवार्य आदेश हो, अल्लाह सबै कुरा जान्नेवाला अत्यन्त तत्वदर्शी छ ।

अल्लाह तआलाले यहाँ आठ किसीम बयान गर्नु भएको छ, जस मध्ये प्रत्येक किसीमले जकातको हकदार हुनेछ,

इस्लाममा जकात चाहिं समाज र अवश्यता परेका मानिस हरुको लागि छन्, अरु धर्महरु जस्तो मात्र धार्मिक मानिसहरुको साथ खास छैन, जकातको हकदार यिनीहरु छन् ।

१- लाचार, त्यो व्यक्ति जुन आफ्नो अवश्यता बाट आधा भन्दा पनि कम पाइरहेकोछ ।

२- गरीब, त्यो व्यक्ति जुन आफ्नो आवश्यकता बाट आधा भन्दा अधिक पाइरहेकोछ तर प्रयाप्त मात्रामा होइन, तसर्थ यस्तो व्यक्तिहरुले केही महिनाका लागि वा साल भरका लागि जकात पाउने छन ।

३- जकातका लागि नियुक्त गरिएका व्यक्तिहरु, त्यो व्यक्ति जसलाई हाकिमले जकात जम्मा गर्नको लागि नियुक्त गरेको छ, यस्तो व्यक्तिहरुले धनी भएर पनि आफ्नो काम र हैसियतको अनुसार जकातबाट मजदुरी लिन पाउँछन ।

४- आकर्षित गर्ने र रिभाउने कर्ममा, यस्तो नेताहरु जुन आफ्नो समुहमा लोक प्रिय छन्, उनीहरु मध्ये यदि कोहि मुस्लिम हुन चाहनु हुन्छ वा जसको दुष्ट व्यवहारबाट मुस्लिम समुदायलाई सुरक्षित राख्नु पर्ने छ, त्यस्तै नया मुस्लिमहरुलाई रिभाउनको लागि र उनीहरुको मनमा ईमानलाई ठोस गर्नको लागि पनि जकातको प्रयोग हुन्छ ।

५- त्यस्तै दासहरुलाई शत्रुबाट मुक्त गराउने कर्ममा पनि जकात प्रयोग हुन्छ ।

६- ऋणहरु, त्यो व्यक्ति जस माथि ऋण छ, यस्तो व्यक्तिहरुले ऋण तिर्नको लागि जकात पाउने छन, यस शर्तको साथ कि त्यो मुस्लिम होस र ऋण तिर्नको क्षमता नहोस, त्यस्तै पापको लागि लिएको ऋण नहोस, र ऋण तिर्ने समय आइसकेको होस ।

७- अल्लाहको बाटोमा, त्यो जिहाद अर्थात धर्म युद्धमा लागेका व्यक्ति जुन बिना तलबले सितैमा धर्म युद्ध गरिरहेका हुन्छन भने

उनीहरु जकात पाउनेछन् अथवा उनीहरुको लागि हतियार खरिद गर्नमा पनि जकातको पैसा प्रयोग हुनसक्छ,

र धार्मिक शिक्षा प्राप्त गर्नु पनि जिहाद अन्तर्गत आउँछ, तसर्थ यदि कुनै व्यक्तिले सबै कुराहरुलाई त्यागेर धार्मिक शिक्षा प्रति गर्नका लागि आफुलाई समर्पित गरिसक्नु भएको छ भने त्यसलाई अवश्यता अनुसार जकात दिनु जायज छ ।

द- यात्री, यस्तो यात्री जुन बीच बाटोमा फसेकोछ र घर सम्म पुग्ने कुनै साधन छैन, र यस्तो व्यक्तिले आफ्नो ईलाकामा धनी भएर पनि घर सम्म पुग्ने साधन बमोजिम जकात पाउँछ ।

तर मस्जिद बनाउनको लागि, बाटो मरम्मत गर्नको लागि, र अरु यस्ता कुनै कार्यको लागि जकात दिनु जायज छैन ।

नोट

१ - समुद्रबाट निस्केको वस्तुहरुमा जकात छैन, जस्तो कि हिरा, मोती, र माछा, इत्यादि, तर यदि व्यापारको लागि राखिएको छ भने त्यसमा जकात लाग्नेछ ।

२ - त्यस्तै भाडामा दिएको कोठा र उद्योगहरुमा जकात छैन, बरु जकात चाहिं वर्ष लागे पछि फाइदामा लाग्छ, जस्तो कि यदि कोही घर भाडामा दिएको छ र त्यसको भाडा उठाइ रहेछ, र त्यो भाडाको जम्मा पैसा कम्तिमा नेसाब सम्म पुगेको पैसामा साल लागि सकेको छ भने त्यसमा जकात अनिवार्य हुन्छ ।

أحكام الأَطْعَمَةِ खाद्य वस्तुहरुको बिषय

अल्लाह सुब्हानहु व तआलाले आफ्नो सेवकहरुलाई पवित्र वस्तुहरु खानको आदेश दिएको छ, र फोहर र अपवित्र वस्तुहरुबाट मनाहि गरेको छ, अल्लाह तआलाले भन्नु भयो:

[يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ] [البقرة: १७२]

हे आस्थावानहरु ! जुन पवित्र कुराहरु हामीले तिमीलाई प्रदान गरेका छौं तीनको उपभोग गर ।

असलमा सबै खाने कुराहरु हलाल छन् मात्र त्यस बाहेक जसलाई अल्लाहले छुट्याउनु भएको छ, तसर्थ अल्लाहले आफ्नो मोमिन भक्त हरुलाई लाभ पुर्याउनको लागि पवित्र कुराहरुको अनुमति दिनु भएको छ, र यसै कारण अल्लाहले प्रदान गरेको उपहारलाई पापको कार्यमा प्रयोग गर्नु जायज छैन, बर्जित गरिएको खान पीनबारे अल्लाहले आफ्नो सेवकहरुलाई तपसिल पूर्वक जानकारि दिनु भएको छ, अल्लाह तआलाले भन्नु भयो :

[وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ إِلَيْهِ] [الأعام: ११९]

तिम्रो लागि बर्जित गरिएका सबै कुराहरु एक एक गरी वर्णन गरी सकेको छु, तर त्यस अवस्था बाहेक जब कि ती कुरा खानको निमित्त बाध्य भइहाल्छौं ।

तसर्थ जसलाई हराम गरिएको छैन भने त्यो हलाल छन ।

रसूल ﷺ ले भन्नु भयो «अल्लाहले केहि कुरा अनिवार्य गर्नु भएको छ, त्यसलाई न छोड, र केहि सीमा बन्दि गर्नुको छ, त्यसलाई न नांघ, र केहि कुरा हराम गर्नुको छ, त्यसलाई न

गर, र केहि कुराबारे चुप लाग्नु भएको छ, तर बिर्सेर होइन बरु तिमीहर प्रति दयाको कारणले, तसर्थ त्यसको खोज पुछार नगर» (अत्तवरानी) ।

खाने पीउने, लगाउने वस्तुहरु मध्ये यस्तो हरेक वस्तु जसलाई अल्लाह र रसूल ﷺ ले हराम गरेका छैनन भने त्यसलाई हराम गर्नु जायज छैन, नियम यो हो कि त्यो हरेक खाना जुन पवित्र छ र जसमा कुनै प्रकारको हानी छैन भने त्यो जायज छ, र अपवित्र र हानीकारक खाना जायज छैन, जस्तो कि मरेको जनावर, रगत, रक्सी, र चुरोट, र अपवित्रताको मिश्रणको कारणले अपवित्र भएको वस्तु पनि हराम छ किनकि त्यो खराब र हानीकारक छन् ।

र हराम मुर्दा जनावर त्यो हो जसको प्राण इस्लामी नियमले जिवह गरेको बिना गएको होस, र रगत भनेको त्यो रगत जुन जिवह गर्ने समय जनावरबाट बगिएको हो, तर जिवह गरे पछि, मासु र नसाहरुमा बाँचेका रगत जायज छन् ।

जायज खाद्यहरु दुई प्रकारका छन्, जनावरहरु, र साग सब्जीहरु, त्यस मध्ये जुन हानीकारक छैन भने त्यो जायज छ, फेरि जनावरहरु दुई प्रकारका छन्, धर्तिमा बस्ने जनावर र समुद्रमा बस्ने जनावर, समुद्रमा बस्ने सबै जनावर हलाल छन् त्यसको लागि जिवहको शर्त पनि छैन, बरु समुद्रको मुर्दा पनि जायज छ, र धर्तिमा बस्ने जनावरहरु जायज छन्, तर जुन खास किसिमको जनावरहरुलाई इसलामले हराम गरेको छ, त्यस बाहेक, र त्यो यस प्रकार छन् -

१ - घरेलु गधा ।

२ - यस्तो जनावरहरु जसको लामो र तीखो शिकार गर्ने दाँत हुन्छ, मात्र एउटा खास किसिमको जनावर बाहेक जसलाई अंग्रेजीमा (Hyaena) भनिन्छ ।

पंक्षीहरु सबै जायज छन् मात्र तोकिएको पंक्षीहरु बाहेक, जस्तो कि :

१ - यस्तो पंक्षीहरु जुन आफ्नो पन्जाले शिकार गर्छन्, इब्ने अब्बास رضي الله عنه ले भन्नु भयो कि «रसूल ﷺ ले हरेक लामो र तीखो दाँत भएको जनावर र हरेक पन्जा भएको पंक्षीबाट मनाहि गर्नु भएको छ» (मुस्लिम- १९३४)

२ - यस्तो पंक्षीहरु जुन मुर्दा खान्छन्, जस्तो कि गीद्ध, चिल, र काग, किन भने तिनीहरु फोहोर खाने गर्छन् ।

र घृणात्मक जनावरहरु पनि हराम छन् जस्तो कि सर्प, मुसो, र किराहरु ।

उल्लेख जनावर र पंक्षीहरु बाहेक सबै हलाल छन्, जस्तो कि घोडा, चार खुट्टे जनावरहरु, कुखुरा, बन्को गधा, हरीण, मृग, चरो, खरायो, इत्यादि ।

र त्यस मध्ये जसको चारा अधिक समय अपवित्र कुराहरुमा हुन्छ भने त्यसको मासु हराम गरिएको छ, र त्यसलाई तीन दिन सम्म बाँधेर मात्र पवित्र चारा दिनु पर्छ ।

प्याज, लहसुन, र यस प्रकारको अरु कुनै गन्ध आउने वस्तुहरु खाएर मस्जिदमा जानु उचित छैन । कुनै व्यक्तिले यदि हराम वस्तु खानको लागि बाध्य भयो जस्तो कि यदि त्यो खाएन भने ज्यान जान सक्छ भने यस्तो अवस्थामा बिष बाहेक अरु कुनै पनि हराम वस्तु त्यति मात्रामा खानु जायज छ जतिले आफ्नो ज्यान जोगाउनु सम्भव हुन्छ ।

र जसले कुनै बगैचाको रुखमा लागेको वा झुडेको फलको नजिकबाट जानु भयो र त्यस बगैचामा दिवार र भित्ता पनि छैन र देखभाल गर्ने कुनै व्यक्ति पनि छैन भने त्यसको फल खान पाइन्छ तर बोकनु मिल्दैन, त्यस्तै रुख माथि चढनु, झुट्टा

फालनु, र जम्मा गरेको फलबाट खानु जायज छैन, तर मात्र अवश्यक्ता अनुसार ।

जिबहको हुकुम

धर्तिमा बस्ने जनावरहरु तब मात्र हलाल हुन्छन् जब ति इस्लामी तरिकाले जिबह गरिएका हुन्छन, जिबह भन्नाले धरतिमा बस्ने र खान पाइने जनावरको कण्ठ र नाडीलाई काटनु हो, जुन जनावरलाई यस्तो जिबह गर्नु सम्भव छैन भने त्यसलाई छुरि घोंपेर जिबह गर्ने । र जुन नजावरलाई जिबह गर्नु सम्भव छ भने त्यसलाई बिना जिबहकै खानु जायज हुदैन, किन भने जिबहको बिना जनावर मुर्दा घोषित हुन्छ ।

जिबहमा केहि शर्तहरु राखिएका छन

१ - जिबह गर्नको लागि सक्षम हुनु पर्ने, यस प्रकार कि बुद्धिमान होस, अल्लाहको तर्फबाट उतारिएको धर्म प्रति ईमान राखेको होस, अर्थात मुस्लिम वा अहले किताब (यहुदि र ऋशचन) होस, पागल, नसा गरेको व्यक्ति, र बुद्धि न भएको बच्चाहरुको हातबाट जिबह गरिएको जनावर जायज छैन, किन भने बुद्धि न हुनको कारणले उनीहरुबाट जिबहको नियत नै सही हुदैन । त्यस्तै मुर्ती, आगो, वा कबर पुजनेवाला हरुको जिबह पनि हलाल हुदैन ।

२ - हतियार उपस्थित हुनु पर्ने, फलामको, वा ढुँगाको, वा अरु कुनै वस्तुको रगत बगाउन सकिने धारिलो छुरीले जिबह गर्नु जायज छ, तर हाड र नडले जिबह गर्नु जायज छैन ।

३ - कण्ठलाई काट्नु पर्ने, कण्ठ भनेको साँस लिने बाटो हो, नाडिलाई पनि काट्नु पर्छ, र त्यो खान पीनको बाटो हो, र दुवै नसाहरु मध्ये एउटालाई काट्ने ।

जिबहको लागि तोकिएको यो ठाउँ र खास गरि ती कुराहरुलाई काटने,

र त्यसको फाइदा यो हो कि यस्तो गरेमा रगत बगिहाल्छ, किन भने त्यो ठाउँ सबै नासाहरुको संगम हुन्छ, र ज्यान पनि छिटो जान्छ, मासु पनि मिठो हुन्छ, र जनावरलाई पनि सहज र सजिलो हुन्छ । र जुन जनावरहरुलाई समातनु सम्भव छैन र उल्लेख ठाउँमा जिवह गर्नु पनि सम्भव छैन जस्तो कि शिकारको जनावर इत्यादि भने त्यसको शरिरको कुनै अंगलाई घाइते गर्नाले त्यसको जिवह भइहाल्छ, घाटि अठ्याएर, चोट लागेर, अग्लो ठाउँबाट लडेर, र सिंगको प्रहार भएर मारेको, र कुनै हिंसक पशुबाट शिकार भएको जनावर हरुलाई खानु जायज छ, यदि जिवित अवस्थामा जिवह गरिएको छ भने र यदि मृतक अवस्थामा भेटिए भने खानु जाएज छैन ।

४ - जिवह गर्ने समयमा बिस्मील्लाह (بِسْمِ اللّٰهِ) भन्ने, र साथै अल्लाहु अकबर (الله أكبر) भन्नु पनि सुन्नत छ ।

जिवहको नितीशास्त्रहरू

- १- जनावरलाई बिना धारिलो चक्कुले जिवह गर्नु उचित छैन ।
- २- जनावरको आँखा अगाडि छुरिमा धार चढाउनु उचित छैन ।
- ३- जनावरलाई काबा बाहेक अरु कुनै दिषामा जिवह गर्नु उचित छैन ।

४ - प्राण छुट्ने भन्दा पहिला घाटि तोडनु, र छाला काढनु राम्रो छैन ।

गाई र बाखाहरुलाई बायाँ तिर सुताएर जिवह गर्नु, र ऊँटको बायाँ खुट्टा बाँधेर उभिएको अवस्थामा जिवह गर्नु सुन्नत हो

शिकार

यदि अवश्यक्ता छ भने शिकार गर्नु जायज छ, तर मात्र खेलकुदको लागि शीकार गर्नु उचित छैन, घाइते भए पछि समातिए सम्म शिकार दुई अवस्थामा हुन्छ ।

१- यदि जिवित अवस्थामा समातियो भने त्यसलाई जिवह गर्नु अनिवार्य छ ।

२- यदि मृत्यु अवस्थामा वा अन्तिम अवस्थामा पाइयो भने त्यो हलाल हुन्छ ।

र जिवहको लागि जे शर्त राखिएको छ, त्यहि शिकारको लागि पनि राखिएको छ ।

१- बुद्धिमान, मुस्लिम, वा अहले किताब होस, तसर्थ कुनै मुस्लिमको लागि पागल, नसा गरेको, र मुर्ती र आगो पुजने व्यक्तिहरुको शिकार खानु जायज छैन ।

२- शिकार गर्ने हतियार धारिलो होस, जसले रगत बगाउनु हुन्छ, तर नङ र दाँत (सबै प्रकारको हाड) द्वारा नहोस, शिकारलाई हतियारको धारले घाइते गरेको होस, वजनले होइन, र शिकारी ककुर र पंक्षीबाट मारिएको शिकार खानु जायज छ यदि त्यसलाई शिकारको तालीम र शिक्षा दिइएको छ भने ।

र त्यसको तालीम यो हो कि यदि त्यसलाई शिकारको लागि छोडियो भने गएर शिकारलाई समातेर राख्छ र मालिक आइ पुग्ने सम्म त्यसलाई आफ्नो लागि होइन बरु मालिकको लागि सुरक्षित राख्छ ।

३ - शिकारको उदेश्यले हतियार चलाउने, तसर्थ हतियार यदि आफै हातबाट लडेर कुनै शिकारलाई मार्यो भने त्यो हलाल हुदैन, किन भने यसमा शिकारको उदेश्य थिएन, त्यस्तै यदि ककुर आफै गएर शिकार मार्यो भने हलाल हुदैन, किन भने मालिकले त्यसलाई पठाउनु भएको छैन, र शिकारको इच्छा पनि जनाइएको छैन, र यदि कसैले शिकार माथि गोली प्रहार गर्नु भयो तर गोली चाहिँ अर्कै शिकारलाई लाग्यो वा एक भन्दा अधिक शिकारलाई लाग्यो भने सबै हलाल हुन्छ ।

४- तीर चलाउँदा र शिकारी जनावर पठाउँदा बिस्मील्लाह (بِسْمِ اللّٰهِ) भन्ने, र साथमा अल्लाहु अकबर (الله أكبر) भन्नु पनि सुन्नत हो ।

नोट - रसूल ﷺ द्वारा अनुमति प्राप्त भएको कार्य बाहेक अरु कुनै कार्यमा कुकुर पालनु हराम छ, र त्यो तीन कुरा मध्ये एउटा हो, शिकार गर्नुको लागि, वा जनावरहरूमा (गार्ड) पहरा दिनुको लागि, वा खेतीमा (गार्ड) पहरा दिनको लागि ।

أحكام اللباس पोशाकको बिषय

इस्लाम चाहिं सुन्दरता र सफाइको धर्म हो, मुस्लिमलाई सुन्दर र सोहाउदो रुपमा प्रकट हुनको अनुमति दिएको छ, बरु त्यस प्रति प्रेरित गरेकोछ, अल्लाह तआलाले शरिरलाई छोपनुको लागि र सुन्दरता प्राप्त गर्नुको लागि पोशाकको सृष्टि गर्नु भएको छ, अल्लाह तआलाले भन्नु भयो :

يَا بَنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُؤَارِي سَوَاتِكُمْ وَرِيثًا وَلِبَاسٍ التَّقْوَى ذَلِكَ خَيْرٌ ذَلِكَ مِنْ أَيْتَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَكَّرُونَ ﴿٢٦﴾ [الأعراف: ٢٦]

हे आदमका सन्तान ! हामीले तिम्रो लागि पोशाक बनायौं जसले तिम्रो गुप्ताङ्गहरुलाई ढाँकिन्छ, र प्वांख पनि बनायौं, र उत्तम पोशाक सत्यनिष्ठता नै हो, यो अल्लाहको निशानीहरु मध्ये एक हो, ताकि मानिसहरु याद गरुन ।

असलमा सबै लुगाहरु हलाल छन् मात्र त्यस्तो लुगाहरु वाहेक जुन् स्पष्ट शुलोकहरु द्वारा बर्जित गरिएको छ, इस्लामले कुनै खास किसिमको पोशाक तोकेको छैन कि त्यसलाई नै लगाउनु पर्छ, तर केहि यस्तो नियम कानुन र अनुशासन राखेको छ, जसको पालन एउटा मुस्लिमको पोशाकमा अवश्य हुनु पर्छ, र त्यस मध्ये :

१- गुप्ताङ्गहरुलाई छोपने वाला होस, शरिरको आकारलाई स्पष्ट प्रकट गर्नेवाला नहोस ।

२- नास्तिकहरु वा कुनै खास किसिमको पापमा प्रशिद्ध व्यक्तिहरुको रुपमा प्रकट हुनको लागि लगाइएको न होस ।

३ - त्यसमा फोजुलखर्च गरेको न होस ।

तसर्थ यदि यो सबै नियमहरु पोशाकमा उपलब्ध छन् भने आफ्नो अवश्यता र समाजमा चलन अनुसार जुन सुकै पोशाक

लगाउन पाइन्छ, र जुन प्रकारको लुगाहरुबाट मनाहि गरिएको छ त्यो निम्न अनुसार छन :

१- पुरुषहरुको लागि रेशम र सुन्को प्रयोग, तर महिलाहरुको लागि जायज छ, अली बिन अबुतालिब رضي الله عنه को हदीसमा छ कि नबी صلى الله عليه وسلم आफ्नो दायाँ हातमा रेशम र बायाँ हातमा सुन् राखि भन्नु भयो «यो दुवै वस्तु मेरो समुहको लोग्ने मानिसहरुको लागि हराम गरिएको छ» (अन्नेसाई, अबुदाऊद, इब्ने माजा)

तर पुरुषहरुको लागि चाँदिको औँठ लगाउनमा कुनै हर्ज छैन र कुनै यस्तो प्रकारको लुगा लगाउनमा पनि कुनै हर्ज छैन जसमा अलिंगति चाँदि टाँसिएको छ, र समाजमा यस्तो लुगा लगाउने चलन भएको छ ।

२- यस्तो प्रकारको लुगा लगाउने जसमा कुनै प्राणी वस्तुको चित्र होस, तसर्थ एउटा मुस्लिमलाई कुनै यस्तो लुगा लगाउनु जायज छैन जसमा मनुष्य वा जनावरको चित्र होस, यथापि त्यो लुगामा होस, वा गहनामा होस, वा अरु कुनै पनि लगाउने वस्तुमा होस,

हजरत आइशाको हदीसमा छ कि उहाँले एउटा गलैँचा किन्नु भई जसमा विभिन्न चित्रहरु थियो, जब रसूल صلى الله عليه وسلم ले त्यसलाई देख्नु भयो त ढोका मै उभिराख्नु भयो र भित्र आउनु भएन, हजरत आइशाले भन्छीन् कि मैले उहाँको अनुहारमा घृणा देखे, र त्यस पछि म भने कि हे अल्लाहको रसूल ! म अल्लाहसित र रसूलुल्लाह सित आफ्नो पापको क्षमा चाहन्छु, मेरो अपराध चाहिँ के छ ? रसूल صلى الله عليه وسلم ले भन्नु भयो «कस्तो हो यो गलैँचा?» त मैले भने कि यो म तपाईं कै लागि खरिद गरकी छु ताकि तपाईं त्यस माथि बसनु र त्यस्लाई सिरानी राख्नु, त रसूल صلى الله عليه وسلم ले भन्नु भयो «प्रलोकमा यस्तो चित्रकारहरुले सजाय पाउँछन,

उनीहरूलाई आदेश हुन्छ कि तिमीले सृष्टि गरेको वस्तुहरूलाई जिवित गर» फेरि भन्नु भयो «जुन सुकै घरमा चित्र हुन्छ त्यसमा फरिशता अर्थात देवदुत प्रवेश गर्दैनन्» (बुखारी- २१०७, मुस्लिम २१०५) ।

३- पुरुषहरूको लागि घुँडाको तल सम्म लुगा लगाउनु जायज छैन, अबूहुरैरह رضي الله عنه को हदीसमा छ कि रसूल ﷺ ले भन्नु भयो

مَا أَسْفَلَ مِنَ الْكَعْبَيْنِ مِنَ الْإِزَارِ فِي النَّارِ

«जुन सुकै लुँगी घुँडा भन्दा तल सम्म छ भने त्यो आगोमा जान्छ» (बुखारी- ५७८७)

यस मनाहि अन्तर्गत कुर्ता, पाइजामा, पैन्ट, च्यादर, र यस्तो हरेक लुगा सामिल छ जुन् गोलीगाठो भन्दा तल हुन्छ, मात्र घमण्डले लगाइएको व्यक्ति सँग खास छैन, तर यदि घमण्डले कोहि यस्तो गर्नु हुन्छ भने त्यसको लागि सजाय अझै कठिन छ, इब्ने उमर رضي الله عنه को हदीस हो कि रसूल ﷺ ले भन्नु भयो

مَنْ جَزَّ ثَوْبَهُ خِيَلَاءَ لَمْ يَنْظُرِ اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

«जुन सुकै व्यक्तिले घमण्डको कारण आफ्नो लुगा धरतिमा छुवाउँछ भने प्रलोकमा अल्लाहले त्यसको तर्फ हेरने छैन» (बुखारी- ३६६५, मुस्लिम २०८५)

तर महिलाको लागि लामो लुगा लगाउनु अनिवार्य छ ताकि उसको कदम छोपिएको होस ।

४- यति पातलो लुगा लगाउनु जायज छैन जुन् गुप्ताङ्गहरूलाई छोपन सक्दैन, वा यति फिट लुगा लगाउनु पनि जायज छैन जसको द्वारा शरिरको आकार स्पष्ट हुन्छ, पुरुष र महिला सबैको लागि ।

५- महिलाको लागि पुरुष जस्तो लुगा लगाउनु र पुरुषको लागि महिला जस्तो लुगा लगाउनु हराम गरिएको छ, इब्ने अब्बास رضي الله عنه को हदीस छ कि

لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُتَشَبِّهِينَ مِنَ الرِّجَالِ بِالنِّسَاءِ،
وَالْمُتَشَبِّهَاتِ مِنَ النِّسَاءِ بِالرِّجَالِ

«रसूल ﷺ ले महिला जस्तो लुगा लगाउने पुरुष र पुरुष जस्तो लुगा लगाउने महिलालाई धुत्कारनु भएको छ» (बुखारी- ५८८५)

६- त्यस्तै काफिर जस्तो लुगा लगाउनु हराम गरिएको छ, तसर्थ एक मुस्लिमको लागि काफिरहरूको खास पोशाक लगाउनु जायज छैन, अब्दुल्लाह बिन अमर बिन अलआसले भन्नु भयो कि रसूल ﷺ ले मलाई दुइवटा पिला रंगको लुगा लगाएको हेर्नु भयो र भन्नु भयो «यो काफिरहरूको लुगा हो यसलाई तिमी न लगाउ» (मुस्लिम- २०७७)

पोशाकको तरिका र नितीशास्त्रहरू

१- नयाँ लुगा लगाउँदा एउटा मुस्लिमको लागि दुआ पढनु सुन्नत छ, अबु सईद अल खुदरि رضي الله عنه को हदीसमा छ कि रसूल ﷺ ले नयाँ लुगा अर्थात कुर्ता वा पगडि लगाउँदा त्यसको नाम लिएर यो भन्नु हुन्थे:

अल्लाहुम्म लकल हम्द अन्त कसौतनीहि अस्अलुक मिन खैरिही व खैरि मा सुनिअ लहु वअअुजुबिक मिन शर्रीही व शर्री मा सुनिअ लहु.

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ كَسَوْتَنِيهِ أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا صُنِعَ لَهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ

شَرِّهِ، وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ

हे अल्लाह तपाईं कै लागि सम्पूर्ण प्रशंसा छ, तपाईंले यो लुगा मलाई पर्दान गर्नु भयो, म तपाईं सित यसको कुशल्ता, राम्रो कुरा तथा जुन कारणले यो बनाइएको छ, त्यसको राम्रो कुरा चाहन्छु, र यसको न राम्रो कुरा र जुन थोकको लागि यो बनाइएको छ, त्यसको न राम्रो कुराबाट तपाइको शरण चाहन्छु (अबु दाउद-४०२०)

२- लुगा लगाउँदा दायाँ तर्फबाट शुरु गर्नु सुन्नत छ, हजरत आइशाले भनेकि छिन्

كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُحِبُّ التَّيْمَنَ مَا اسْتَطَاعَ فِي شَأْنِهِ كُلِّهِ، فِي طُهُورِهِ وَتَرَجُّلِهِ وَتَنَعُّلِهِ

«नबी ﷺ ले आफ्नो सबै कार्यमा दायाँ तर्फबाट शुरु गर्नु मन पराउँथे, पवित्रता प्राप्त गर्नुमा, कडघी गर्नुमा, र जुता लगाउनुमा» (बुखारी - ४२६, मुस्लिम २६८)

त्यस्तै जुता लगाउँदा पहिला दायाँ खुट्टामा लगाउने, र फुकालने समय पहिला बायाँ खुट्टाको जुता फुकालने, अबुहोरैरह ﷺ को हदीसमा छ कि रसूल ﷺ ले भन्नु भयो

إِذَا اتَّعَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِالْيَمَنِ، وَإِذَا خَلَعَ فَلْيَبْدَأْ بِالشَّمَالِ، وَلْيَسْخَرْهَا جَمِيعًا، أَوْ لِيَخْلَعْهَا جَمِيعًا

«तिमीहरु मध्ये यदि कोहि जुता लगाउँछ, भने पहिला दायाँ खुट्टामा लगाउने, र यदि फुकालछ, भने पहिला बायाँ खुट्टाको जुता फुकालने र दुवै जुता लगाउने वा दुवै फुकालने» (बुखारी- ५८५५, मुस्लिम ५४९५)

हदीसमा एउटै खुट्टामा जुता लगाउनाले मनाहि गरिएको छ ।

३ - त्यस्तै एउटा मुस्लिमले आफ्नो लुगा र शरिरको सफाइ र पवित्रता प्रति ध्यान दिनु र त्यसको प्रयास गर्नु सुन्नत छ, किन भने हरेक प्रकारको श्रृंगार र सुन्दर्ताको आधार सफाइ नै हो, र इस्लामले शरिर र लुगाको सफाइ र त्यसको प्रयास गर्ने प्रति प्रेरित गरेको छ ।

४- सेतो लुगा लगाउनु उत्तम छ, इब्ने अब्बास رضي الله عنه को हदीसमा छ कि रसूल ﷺ ले भन्नु भयो

الْبُسُؤَا مِنْ ثِيَابِكُمْ الْبِيَاضَ فَإِنَّهَا مِنْ خَيْرِ ثِيَابِكُمْ، وَكَفَّنُوا فِيهَا مَوْتَاكُمْ

तिमीहरु सेतो लुगा लगाउने गर, किन भने यो सबभन्दा उत्तम लुगा हो, र मृतक मान्छेहरुलाई पनि यही लुगामा कफन दिने गर» (अबुदाउद- ९१५)

तर सबै रंगको लुगा जायज छ ।

५- संतुलित र मध्ये खालको लुगा र श्रृंगार र सुन्दर्ताको सामाग्री प्रयोग गर्ने, अल्लाह तआलाले भन्नु भयो:

وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا ﴿

कि यदि खर्चा गर्दछन भने न अपव्यय गर्छन नत कन्जुस्याइ बरु उनीहरु यी दुवैको बीचमा रहि संतुलित खर्चा गर्छन ।

र बुखारीमा हदीस छ कि रसूल ﷺ ले भन्नु भयो «तिमीहरु खान पीन गर, लुगा लगाउने गर, र दान गर, तर अपव्यय र घमण्डको बिना» ।

أحكام النكاح विवाहको विषय

विवाहको शर्त

१ - दुलहा र दुलही दुवैको स्वीकृति, तसर्थ वयस्क र बुद्धिमान पुरुषले जुन् महिला सँग विवाह गर्न चाहनु हुदैन भने त्यो सँग विवाहको लागि बाध्यता पुर्याउनु सही छैन, र नत वयस्क र बुद्धिमान महिलालाई उस सँग विवाहको लागि बाध्यता पुर्याउनु सही छ जुन् सँग त्यो विवाह गर्न चाहिँदैन,

इस्लाममा महिलालाई उसको स्वीकृति बिना विवाह गराउने प्रति रोक लगाइएको छ, महिला यदि कुनै व्यक्ति सँग विवाह प्रति नकारात्मक भएकै छे भने त्यसलाई बाध्य बनाउनु जायज छैन, यथापि त्यसको बुवा नै किन न होस् ।

२- वली (अभिभावक), तसर्थ अभिभावकको बिना विवाह सही हुने छैन, नबी ﷺ ले भन्नु भयो **لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَالِيٍّ**

अभिभावकको बिना विवाह हुदैन (तिर्मिजी- १०२०)

यदि कुनै महिलाले आफ्नो विवाह आफै गर्नु हुन्छ भने त्यसको विवाह सही हुदैन, अक्द अर्थात बन्धनको समय आफै उपस्थित होस वा आफ्नो कुनै वकिललाई सोम्पिएको होस, त्यस्तै मुस्लिम महिलाको अभिभावक कुनै काफिर व्यक्ति हुन सक्दैन, र जसको कोहि पनि अभिभावक छैन भने त्यसको विवाह हाकिमले गराउँछ ।

अभिभावक भनेको महिलाको कुनै यस्तो निकटतम नातेदार व्यक्ति हो जुन वयस्क र बुद्धिमान हो, सबभन्दा पहिला त्यसको पिता, फेरि पिताको वकिल, त्यस पछि बाजे, र त्यस भन्दा माथिको पिढी हो, उनीहरु मध्ये जुन व्यक्ति महिलाको जति निकट हुन्छ, भने उसको अधिकार पनि त्यति नै अधिक हुन्छ, र त्यस पछि उसको छोरा, छोराको छोरा अर्थात नातिहरु र त्यस भन्दा तलको नातिहरु पनि अभिभावक हुनेछन् ।

त्यस पछि उसको आफ्नो दाजुभाइहरु, र त्यस पछि सौतेला (पिता चाहिँ एउटै होस तर आमा चाहिँ अर्कै होस) दाजुभाइहरु, त्यस पछि आफ्नो भाइको छोरा, फेरि सौतेला भाइको छोरा, तर यिनी सबै मध्ये जुन व्यक्ति जति नजिक हुन्छ, त्यसको अधिकार पनि त्यति नै अधिक हुन्छ ।

र त्यस पछि आफ्नो काका, फेरि पिता तर्फबाटको काका, फेरि उनीहरुको छोरा, र यिनी सबैहरु मध्ये जुन व्यक्ति जति नजिक हुन्छ, त्यसको अधिकार पनि त्यति नै अधिक हुन्छ, फेरि पिताको काका, फेरि उसको छोरा, फेरि बाजेको काका, फेरि उसको छोरा, तर विवाह गराउनु भन्दा पहिला अभिभावकले अनिवार्य रूपमा महिलाको अनुमति लिनु पर्छ ।

अभिभावकको उपलब्धिको फाइदा यो हो कि त्यो व्यभिचार र यौन सम्पर्क माथि प्रतिबन्ध लगाउँछ, किन भने एउटा परस्त्रीगामीको लागि यो कुनै असम्भव कुरा छैन कि त्यो कुनै महिलालाई फँसाएर ऊ सँग विवाह गरिहालोस, फेरि त्यस माथि आफ्नो साथी वा अरु कसैको गवाहि पनि कायम गर्न सक्नु हुन्छ ।

३- **दुइवटा गवाह**, विवाहमा अक्दको समय दुइवटा वा त्यस भन्दा अधिक मुस्लिम पुरुष, र न्यायप्रिय गवाहको उपस्थिति अनिवार्य छ, र त्यो दुइवटा गवाह वा त्यस भन्दा अधिक हुनु जरुरि छ, र त्यो दुवै व्यक्तिले व्यभिचार गर्ने र रक्सी खाने जस्तो ठुल ठुला पापबाट सुरक्षित र न्यायप्रिय हुनु पर्छ ।

अक्दको शब्द यो हो कि दुल्हा वा त्यसको वकिलले यो भन्नु हुन्छ कि तपाइ आफ्नो छोरि वा तपाइको वसियतमा भएक फलानो केटिको विवाह मसँग गराइ देउ, र त्यस पछि अभिभावकले यो भन्नु हुन्छ कि मैले आफ्नो छोरि अथवा मेरो जिम्मेवारिमा भएक फलानो केटिको विवाह तपाइसित गराइदिए , फेरि दुल्हाले यो भन्नु हुन्छ कि मसँग त्यसको विवाह मलाई स्विकार छ, दुल्हाले आफ्नो तर्फबाट अरु कसैलाई वकिल पनि बनाउन सक्नु हुन्छ ।

४- **महरको अनिवार्यता**, (विवाहको बदलामा दुलहाले दुल्हीलाई दिने रकम) नियम अनुसार महर थोरै हुनु पर्छ, अर्थात महर जति कम र सजिलो हुन्छ त्यति नै उत्तम हुन्छ, महरलाई सदाक् पनि भनिन्छ, अक्दमा महरको घोषणा गर्नु र हाथौं हाथ त्यहिं पेश गर्नु सुन्नत छ, तर त्यसलाई ढिलो गर्नु वा किस्तामा दिनु पनि जायज छ ।

यदि कसैले एकलो हुने (सम्भोग) भन्दा पहिला आफ्नो स्वासनीलाई तलाक दिनु भयो भने आधा महर तिर्नु पर्छ, र यदि विवाह भए पछि सम्भोग भन्दा पहिला पतिको मृत्यु भयो भने पुरा महर पाइन्छ, र उत्तराधिकार पनि हुन्छ ।

विवाहको प्रभाव

१- **खर्चा**, पत्निलाई उचित खान पीन, लुगा, र घर प्रदान गर्नु पतिको जिम्मेवारि हो, यदि उसले आफ्नो जिम्मेवारिमा कुनै प्रकारको कमी गर्नु हुन्छ, भने त्यो दोषि हुन्छ, पत्निले आफ्नो पतिको सम्पत्तिबाट अवश्यता अनुसार खर्च पनि गर्न पाउँछ, त्यसको नाममा श्रृण पनि लिन सक्नु हुन्छ, जसको भुक्तानी पतिलाई गर्नु पर्छ,

खर्चाको विषय अन्तर्गत एउटा विषय वलीमा पनि छ, वलीमा भनेको त्यो भोजन हो जुन् दुल्हाले विवाहको समय मानिस हरुलाई निमन्त्रित गरि खुवाउने गर्नु हुन्छ,

यो एउटा यस्तो सुन्नत हो जसको आदेश भएको छ, नबी ﷺ ले स्वयं यस्तो गर्नु भयो र यसको आदेश पनि दिनु भयो ।

२ - **उत्तराधिकार**, एउटा व्यक्तिले जब कुनै महिला सँग सही निकाह द्वारा विवाह गर्नु हुन्छ, भने त्यहि समय देखि उनी दुवैको बीच उत्तराधिकार कायम भइहाल्छ, अल्लाह तआलाले भन्नु भयो:

जुन सम्पत्ति तिम्रो स्वासनीहरुले छोडेर मर्दछन् यदि तीनका सन्तानहरु छैनन् भने त्यसको आधा भाग तिम्रो हुनेछ, र यदि उनको सन्तान छन् भने छाडेर गएको सम्पत्तिमा तिम्रो भाग एक चौथाइ हुन्छ, तर यो विभाजन मृतकको त्यस इच्छा पत्रको कार्यान्वयन पश्चात हो जुन उसले गरेर गएको छ, र उसले लिएको श्रृण तिरिसके पछि गरिने छ,

र जुन सम्पत्ति तिमिले छाडेर मर्छौं भने यदि तिम्रो सन्तानहरु छैनन् भने तिम्रो स्वासनीहरुको त्यसमा एक चौथाइ भाग छ, र

यदि सन्तान छन भने तीनलाई आठौं भाग छ, तिम्रो इच्छा पत्रको कार्यान्वयन पश्चात जुन तिमिले गरेका छौं र श्रृणको भुक्तानी पछि बाँटिने छन् । (सूरह निसा १२)

र यस कुराको कुनै मोल हुदैन कि पत्नि सँग एकलो भएर मिलन भएको छ कि छैन ।

विवाहको सुन्नत र नितीशास्त्रहरू

१ - विवाहको प्रचार गर्नु सुन्नत हो, त्यस्तै दुलहा र दुलहीको लागि दुआ गर्नु सुन्नत हो, तसर्थ दुल्हा वा दुल्हीलाई यो भन्ने बारकल्लाहु लक व बारक अलैक वजमअ बैनकुमा फिख्रैर

بَارِكْ اللَّهُ لَكَ وَبَارِكْ عَلَيْكَ وَجَمِّعْ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ

अल्लाहले तिमिलाई कल्याण र उन्नती प्रदान गरोस, र तिमि माथि उन्नती र कल्याण अवतरित गरोस, र तिमि दुवैलाई भलो कुराको लागि भेला र एकत्र गरोस ।

२ - सम्भोग गर्ने समय दुवैलाई यो दुआ पढनु सुन्नत छ:

बिस्मील्लाही अल्लाहुम्म जन्निबना शशैतान वजन्निबी शशैतान मा रजवतना

بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا

अल्लाहको नाममा, हे अल्लाह ! हामीलाई शैतानबाट बचाउ, र जुन सन्तान हामीलाई प्रदान गर त्यसलाई पनि शैतानबाट बचाउ ।

३- सम्भोगको समय पति पत्निको बीच भएको यौन कृयाको भेदबारे अरु कसैलाई भन्नु जायज छैन ।

४- मासिक धर्म र सुत्केरिको समय स्वासनी सँग सम्भोग गर्नु बर्जित गरिएको छ, रगत बन्द भए पछि पनि स्नान गर्ने सम्म (सम्भोग गर्नु हराम छ) ।

५- पत्तिको दिसा गर्ने बाटोमा भोग गर्नु हराम छ, यो ठुलो पाप अन्तर्गत आउँछ, जसलाई इस्लामले हराम गरेको छ ।

६- पति माथि अनिवार्य छ, कि पत्तिलाई सम्भोगमा पुर्ण रूपले हक दिनु, र गर्भको डरले पत्तिको सहमति र अवश्यता बिना भोग पछि विर्यलाई बाहिर न गिराउनु पनि अनिवार्य छ ।

पत्नीको गुण

आनन्द प्राप्त गर्नु र राम्रो परिवार र स्वस्थ समुदाय तयार गर्नु नै विवाहको उद्देश्य हो, त्यस कारण यदि कुनै महिलामा बाहिर र भित्रको सुन्दरता पाइएको छ, भने त्यसमा धेरै गुण पाइएको छ, बाहिरको सुन्दरताको अर्थ यो हो कि शरिरको सबै अंगहरु पुर्ण रूपले स्वस्थ होस, र भित्रको सुन्दरताको अर्थ यो हो कि धर्म र चरित्रमा राम्रो होस, अल्लाहको कृपाले यही सुख र शान्ति हो, तर त्यस मध्ये पनि धार्मिक हुनु अति महत्वपुर्ण हो, जस्तो कि नबी ﷺ ले यसको वसियत गर्नु भएको छ, महिलाले पनि चाहियो कि धर्मात्मा र अल्लाह सित डरने व्यक्तिलाई खोज गर्ने प्रयास गरौस ।

अगम्य महिलाहरु

यो दुई प्रकारका छन्, त्यस मध्ये एक प्रकारको महिला सँग विवाह सधैंको लागि हराम गरिएको छ, र अर्को प्रकारको महिलाहरु एक समय र मुद्दतका लागि हराम छन् ।

प्रथम - सधैंका लागि अगम्य महिलाहरु तीन प्रकार कि छन्

१- बंशद्वारा अगम्य महिलाहरु, र त्यो सात छन् जसको खुलासा अल्लाहले यस प्रकार गर्नु भएको छः

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخْوَاتُكُمْ وَعَوَّالَاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ

الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأُخْتِ [النساء: २३]

तिमीहरुको लागि वर्जित हो तिम्रो आमाहरु, तिम्रो छोरीहरु, तिम्रो बहिनीहरु, तिम्रो फुफिहरु, तिम्रो सानीआमाहरु, तिम्रो भतिजीहरु, र तिम्रो भान्जीहरु ।

क - आमा अन्तर्गत आमा, बुवा तर्फको हजुर आमा, र आमा तर्फको हजुर आमा सबै आउँछ ।

ख - छोरी अन्तर्गत आफ्नो छोरी, नातिनी (छोराको छोरी र छोरीको छोरी) र त्यस भन्दा तलको सबै पिढि आउँछ ।

ग- बहिनी अन्तर्गत आफ्नो बहिनी, बुवाको छोरी, र आमाको छोरी सबै आउँछ ।

घ- फुफु अन्तर्गत आफ्नो फुफु, बुवाको फुफु, बाजेको फुफु, आमाको फुफु, र आमाको आमाको फुफु सबै आउँछ ।

ड - सानी आमा अन्तर्गत आफ्नो सानी आमा, बुवाको सानी आमा, बाजेको सानी आमा, आमाकिसानी आमा, र आमाको आमाको सानी आमा सबै आउँछ ।

च- भतिजी अन्तर्गत आफ्नो भतिजी, सौतेला भाइको छोरी, उनीहरुका नातिनी हरु, र त्यस भन्दा तलको सबै पिढि आउँछ ।

छ - भान्जी अन्तर्गत आफ्नो भान्जी, सौतेली बहिनीको छोरी, उनीहरुको नातिनी हरु, र त्यस भन्दा तलको सबै पिढि आउँछ ।

२- दुधको कारण अगम्य भएकै महिलाहरु, यीनीहरु पनि वंशका कारण अगम्य भएकै महिलाहरु जस्तै हुन्, रसूल ﷺ ले भन्नु भयो

يَحْرُمُ مِنَ الرَّضَاعِ مَا يَحْرُمُ مِنَ النَّسَبِ

दुधको कारणले उनीहरु नै अगम्य हुन्छ, जुन वंशको कारण अगम्य हुन्छ (बुखारी - १४४७, मुसिलम , २६४५)

र जुन महिलाहरु दुधको कारण हराम हुनेछिन त्यसमा केहि शर्तहरुको उपलब्धि जरुरि छ :

क - पाँच चोटि वा त्यस भन्दा अधिक चोटि दुध खाएको होस, तसर्थ यदि कुनै बच्चा कुनै महिलाको दुध मात्र चार चोटि खाएको छ भने त्यो महिला उसको आमा हुदैन ।

ख - दुध छोडिने भन्दा पहिला दुध खाएको होस, अर्थात दुई वर्षको अवधि भन्दा पहिले र पाँचौ पटक चाहिं दुध छोडिने भन्दा पहिला खाएको होस, र यदि दुध छोडि सके पछि खानु भएको छ वा केहि पटक दुध छोडने भन्दा पहिला र केहि पटक दुध छोडि सके पछि खाएको छ भने त्यो महिला पनि उसको आमा हुदैन ।

र जब दुध खुवाउने सबै शर्तहरुको पूर्ति हुन्छ, भने मात्र बच्चा महिलाको सन्तान घोषित हुन्छ,

र त्यसको आफ्नो सन्तान बच्चाको दाजुभाइ हुन्छन, यथापि त्यस भन्दा ठुलो होस वा सानो होस, र महिलाको पतिको सन्तानहरु पनि बच्चाको दाजुभाइ हरु हुन्छन्, यथापि दुध खुवाएकै महिलाबाट जन्मिएको होस वा अर्कै महिलाबाट, र यहाँ यो कुरा ध्यानमा राख्नु पर्छ कि दुध खाएको बच्चा बाहेक उसको

परिवारको अरु सदस्यहरु सँग दुध द्वारा कुनै नाता हुदैन र उनीहरु माथि यसको कुनै प्रभाव पर्दैन ।

३ - **विवाह सुत्रबाट अगम्य महिलाहरु,**

क - बुवा बाजेको स्त्रीहरु, तसर्थ जहिले नै कुनै व्यक्तिले कुनै महिला सँग विवाह गर्नु हुन्छ भने त्यो महिला त्यस पुरुषको छोरा र नाती (छोराको छोरा र छोरीको छोरा) र त्यस भन्दा तलको पिढिको लागि हराम भइहाल्ने छिन, यथापि भोग भएको होस वा न भएको होस ।

ख - सन्तानको स्त्रीहरु, तसर्थ जहिले नै कुनै व्यक्तिले कुनै महिला सँग विवाह सुत्रमा बंधनु हुन्छ भने त्यो महिला उसको बुवा, बाजे, र पुर्खाहरु (बुवा तर्फको पुर्खा वा आमा तर्फको पुर्खा) माथि अबैध भइहाल्छ, भोग गरेको होस वा न गरेको होस ।

ग - स्वासनीको आमा र बाजेहरु, तसर्थ जहिले नै कुनै व्यक्तिले कुनै महिला सँग विवाह सुत्रमा बंधनु हुन्छ भने स्वासनीको आमा र त्यसको बाजेहरु हराम भइहाल्ने छन, सम्भोग भएको होस वा न भएको होस, यथापि स्वासनीको बुवा तर्फको बाजे होस वा आमा तर्फको बाजे होस ।

घ - स्वासनीको छोरी र नातिनीहरु, तसर्थ जहिले नै कुनै व्यक्तिले कुनै महिला सँग विवाह गर्नु हुन्छ र सम्भोग पनि गर्नु हुन्छ भने त्यो महिलाकि छोरी र नातिनीहरु त्यसको लागि हराम भइहाल्ने छिन, तिनीहरु पहिलो पति द्वारा होस वा अर्को पति द्वारा होस, तर यदि सम्भोग भन्दा पहिला नै दुवैको बीच भिन्नता भयो भने उसको छोरी र नातिनीहरु हराम हुदैन।

दोश्रो - एक मुद्दत र समय सम्म अगम्य भएक महिलाहरु : तिनीहरु अनेकौं प्रकार कि छिन् :

क - स्वासनीको बहिनी, र फुफु, र सानीआमा, पति पत्निको बीच भिन्नता हुने सम्म, मृत्यु द्वारा वा तलाक द्वारा, र इद्दत (म्याद) समाप्त हुने सम्म ।

ख - कसैको इद्दत काटिरहुनु भएको समय, अर्थात यदि कुनै महिला कसैको इद्दत (मियाद) मा बसेकि छ, भने मियाद समाप्त हुने सम्म त्यो सँग विवाह गर्नु जायज छैन, र यस्तो अवस्थामा विवाहको प्रस्ताव राख्नु पनि जायज छैन ।

घ- हज वा ऊमराको एहराम बाँधिएक महिला, तसर्थ उस सँग विवाह गर्नु जायज छैन, पुर्ण रुपले एहरामबाट हलाल अर्थात मुक्त हुने सम्म ।

तलाक (विवाह वीक्षित)

तलाक चाहिं वास्तवमा मकरुह छ, अर्थात उचित छैन, तर कहिले तलाक बाहेक अरु कुनै विकल्प नै हुदैन, जस्तो कि पत्नीले पति द्वारा दुख पाइ रहेकि छ, अथवा पतिले पत्नी द्वारा दुख पाइ रहेको छ वा अरु कुनै कारणले, अल्लाह तआला आफ्नो कृपाले आफ्नो सेवकहरुको लागि तलाक जायज गर्नु भएकोछ, तसर्थ यदि यस्तो कुनै अवस्था भयो भने तलाक दिनुमा कुनै आपत्ति छैन, तर एउटा पतिलाई निम्न कुराहरु ध्यानमा राख्नु जरुरी छ :

१ - मासिक धर्मको अवस्थामा तलाक न दिने, यदि यस्तो अवस्थामा तलाक दिनु भयो भने अल्लाह र रसूलको अवज्ञा, र हराम कार्य गर्नु भयो, र यस्तो अवस्थामा अनिवार्य रुपले रोजु

गर्नु पर्छ, तलाक फिर्ता लिनु पर्छ, र पवित्र भए पछि, यदि चाहियो भने फेरि तलाक दिनु जायज छ, तर उचित यो हो कि अर्को चोटि मासिक धर्म खुलिने सम्म छाड दिने र त्यस पछि पवित्रताको अवस्तामा यदि चाहियो भने राख्ने वा तलाक दिने ।

२ - यस्तो पवित्रताको अवस्थामा तलाक न दिने जसमा सम्भोग गरेको हो, तर यदि गर्भवति छ, भने तलाक दिनु जायज छ, तसर्थ यदि कसैले आफ्नो स्वासनीलाई तलाक दिने इच्छा गरेको छ, यस अवस्थामा कि उसले मासिक धर्म पछि सम्भोग गरेको छ, भने अर्को चोटि मासिक धर्म खुले पछि, पवित्रता प्राप्त गर्ने सम्म तलाक दिन पाउदैन, समय चाहिं लामो किन न भइहालोस, र त्यस पछि चाहियो भने सम्भोग भन्दा पहिला तलाक दिने, तर यदि गर्भ महसुस भयो वा पहिला देखि नै गर्भवति थियो भने तलाक दिनमा कुनै आपत्ति छैन ।

तलाक पश्चातको केहि आदेशहरु

जब तलाकको अर्थले पत्नी सँग भिन्नता भयो भने त्यस पछि, धेरै आदेशहरु लागु हुन्छन, र त्यस मध्ये :

१- इद्दतको अनिवार्यता, यदि पतिले आफ्नो पत्नी सँग सम्भोग गरिसकेको छ, वा एकलो बसिसकनु भएको छ भने । तर यदि सम्भोग वा एकलो हुने भन्दा पहिला तलाक दिएको छ, भने त्यसको लागि पत्नीलाई इद्दतमा बस्नु पर्दैन, र इद्दत चाहिं तीन पटक मासिक धर्म खुल्ने सम्म हुन्छ, यदि यस्तो महिला छ, जसलाई मासिक धर्म आउँछ भने, र यदि कुनै महिलालाई महिनावारी आउदैन भने त्यसको लागि इद्दत तीन महिना सम्म हुन्छ, र यदि गर्भवति छ भने बच्चा जन्म दिने सम्म,

इद्दतको एउटा फाइदा यो पनि छ कि पतिले आफ्नो तलाक दिएको पत्नीलाई फर्काउने मौका पाओस, र साथै गर्भवति छ कि छैन भने त्यस कुराको पनि पुष्टि होस ।

२ - पतिको लागि पत्नी अवैध भइहाल्छ यदि त्यस भन्दा पहिला पनि दुइ पटक तलाक दिइसकेको छ भने, अर्थात यदि कुनै व्यक्तिले आफ्नो पत्नीलाई तलाक दिनु भयो, फेरि इद्दत मै उ सँग रोजु गर्नु भयो, वा इद्दत समाप्त भए पछि फेरि उ सँग बिहे गर्नु भयो, त्यस पछि अर्को पटक तलाक दिनु भयो, फेरि इद्दत मै उ सँग रोजु गर्नु भयो, वा इद्दत समाप्त भए पछि फेरि उ सँग बिहे गर्नु भयो, र त्यस पछि तेश्रो पटक तलाक दिनु भयो भने उसको लागि त्यो महिला तब सम्म हलाल हुदैन जब सम्म कि त्यो महिला अर्को व्यक्ति सँग नियमित रूपले सही विवाह गरी सम्भोग न गरोस, र त्यस पछि त्यो व्यक्ति यदि आफ्नो इच्छाले तलाक दिनु भयो भने मात्र यस्तो अवस्थामा फेरि पहिलो पतिको लागि हलाल हुने छिन्, अल्लाहको कृपा छ कि उसले तीन तलाक पछि महिलालाई हराम घोषित गरिदिएको छ, ताकि पत्नी पतिको अत्याचारको शिकार न भइहालोस ।

खोलअ

महिलाले केहि माल तिरेर मन न पराएको पतिबाट भिन्नता प्राप्त गर्नको प्रस्ताव राख्नु र त्यस बाट मुक्त हुनलाई खोलअ भनिन्छ, र यदि पतिलाई पत्नी मन पराएको छैन र पतिले नै भिन्नता प्राप्त गर्न चाहनु हुन्छ भने यस्तो अवस्थामा उसलाई महिला सँग माल लिनको अधिकार छैन, बरु त्यही महिला माथि सन्तोष गर्नु पर्छ वा त्यसलाई तलाक दिनु पर्छ ।

महिलाले चाहियो कि खोलअको प्रस्ताव न राखोस, तर मात्र यस्तो अवस्थमा खुलअ मांगनु जायज छ जब त्यो पिडित भएकि छ, र सहन् गर्नु सम्भव छैन, साथै पतिको लागि जायज छैन कि आफ्नो पत्नी माथि जानी जानी अत्याचार गरोस ताकि त्यो बाध्य भइ खोलअ मांगन थालोस, र पतिले महरमा दिएको माल भन्दा अधिक मांगनु पनि उचित छैन ।

विवाह राखने वा भँग गर्ने छुट

दुलहा र दुलही मध्ये हरेकले विवाह पश्चात कुनै कारण विवाह बंधनलाई कायम राख्ने वा तोडने छुट पाउने छैन, जस्तो कि पतिले पत्नीमा वा पत्नीले पतिमा कुनै यस्तो प्रकारको रोग वा शरिरमा कुनै यस्तो प्रकारको त्रुटि पाइयो जसको बारेमा विवाहको समय जानकारी दिएको थिएन, यस्तो अवस्थामा विवाह कायम राख्न वा तोडनको अधिकार हुन्छ, उदाहरणको लागि :

१ - दुवै जना मध्ये कोहि एक पागल छ वा त्यसलाई कुनै यस्तो रोग लागेको छ, जसको कारणले अर्कोलाई पुर्ण रूपले आफ्नो हक प्राप्त गर्ने सम्भावना छैन भने त्यसलाई विवाह भँग गर्नको अधिकार छ, र यदि यो चाहिं सम्भोग भन्दा पहिला भयो भने पतिले दिएको महर वापस माग्न सक्नु हुन्छ ।

२- विवाहको समय महरको रकम अदा गर्नमा सक्षम न हुने, यसो भए सम्भोग भन्दा पहिला महिलालाई विवाह भँग गर्ने अधिकार हुन्छ, तर सम्भोग भइ सके पछि यो अधिकार हुदैन ।

३- खर्चा दिन न सक्ने, तसर्थ जसले खर्चा दिन सकदैन भने त्यसको पत्नीले सकिएको समय सम्म सहन गर्नु पर्छ र त्यस पछि अदालत द्वारा विवाह भँग गराइने अधिकार पाइन्छ ।

४- यदि पति बेपत्ता भयो र त्यसको ठाउँको बारेमा कुनै जानकारी प्राप्त भए न, र पत्नीको लागि खर्चा पनि छोडिएको छैन, र कसै माथि खर्चाको जिम्मेवारी पनि सोमपिएको छैन, र कसैले त्यस माथि खर्चा पनि गर्दैन, र आफु सँग खर्चा गर्ने क्षमता पनि छैन कि पति आइ पुगे पछि आफुले गरेको सबै खर्चा फिर्ता माँगन सक्नु हुन्छ भने यस्तो अवस्थामा महिलालाई न्यायधिस द्वारा विवाह भँग गराउने अधिकार छ ।

काफिरहरु सँग विवाह

एक मुस्लिमको लागि किताबिया अर्थात यहुदि र क्रिश्चन बाहेक अरु कुनै काफिर सँग विवाह गर्नु अवैध गरिएको छ, र मुस्लिम महिलाको लागि मुस्लिम बाहेक अरु कसै सँग विवाह गर्नु जायज छैन, यहुदि र क्रिश्चन होस वा अरु कुनै धर्मको होस, त्यस्तै यदि पत्नीले चाहिं पति भन्दा पहिला इस्लाम स्विकार गरेकि छ भने पतिलाई मुस्लिम न हुने सम्म सम्भोग गर्न दिनु जायज छैन, निम्नमा काफिरहरु सँग विवाहको बारेमा केहि खास आदेशहरु छन्

१- यदि पति र पत्नी दुवैले इस्लाम स्विकार्नु भयो भने दुवैको विवाह बाँकि रहने छ, यदि कुनै धार्मिक निषेधता छैन भने, जस्तो कि पत्नी पतिको लागि अगम्य होस, वा त्यसको लागि उ सँग विवाह गर्नु जायज न होस, यस्तो अवस्थामा दुवैको बीच भिन्नता गराइन्छ ।

२ - यदि यहुदि र क्रिश्चन महिलाको पति मुस्लिम भयो भने दुवैको विवाह बाँकि रहने छ

३ - यदि यहुदि र क्रिश्चन बाहेक कुनै अरु धर्ममा भएको पति पत्नी मध्ये कोहि सम्भोग भन्दा पहिला मुस्लिम हुन्छ, भने दुवैको विवाह भँग भइहाल्छ ।

४ - यहुदि र क्रिश्चन वा अरु कुनै पनि काफिरको पत्नी यदि सम्भोग भन्दा पहिला मुस्लिम हुन्छ, भने विवाह भँग भइहाल्छ, किन भने एउटि मुस्लिम महिला कुनै काफिरको लागि हलाल छैन ।

५- यदि कुनै काफिरको पत्नी सम्भोग पछि इस्लाम स्विकार गरेकि हो भने इद्दत समाप्त हुने सम्म मामला स्थकित हुन्छ, तसर्थ इद्दत समाप्त भए पछि विवाह आफै भँग भइहाल्छ, यदि उसको पति मुस्लिम भएन भने, र महिला चाहिं आफ्नो इच्छा अनुसार जुन सुकै व्यक्ति संग विवाह गर्न सक्नु हुन्छ, र यदि चाहियो भने प्रतिक्षा पनि गर्न सक्नु हुन्छ, तर यस म्याद भित्र पति माथि पत्नीको कुनै हक अधिकार हुदैन, त्यस्तै पतिको पनि कुनै हुकुम महिला माथि चलदैन,

र यदि पति मुस्लिम भयो भने त्यो महिला उसको स्वासनी नै हुन्छ, नया विवाहको अवश्यक्ता पर्दैन, जति वर्ष सम्म पनि त्यसको प्रतिक्षा किन न गरोस, र यहुदि र क्रिश्चन बाहेक यदि काफिर महिलाको पति मुस्लिम हुनु भयो भने त्यस माथि पनि यही नियम लागु हुन्छ ।

६ - यदि सम्भोग भन्दा पहिला स्वासनी इस्लामबाट मुर्तद अर्थात धर्म भ्रष्ट भइ भने विवाह आफै खंडित भइहाल्छ, र

महरको हकदार पनि हुदैन, र यदि पति मुर्तद भयो भने विवाह खंडित भइहाल्छ, तर पतिलाई आधा महर तिरनु पर्छ, र यदि दुवै जना मध्ये मुर्तद भएको व्यक्ति फेरि मुस्लिम भयो भने उनीहरूको विवाह बाँकि रहने छ, यहाँ सम्म कि दुवैको बीच तलाक भइहालोस ।

यहूदि र क्रिश्चन महिलाहरू सँग विवाहको समस्या

जब अल्लाह तआलाले विवाहलाई जायज गर्नु भयो, त उसको उदेश्य चाहिं यो थियो कि चरित्रलाई सफा पार्ने, समाजलाई अशलिलताबाट मुक्त गर्ने, गुप्तांगलाई सुरक्षा प्रदान गर्ने अर्थात पुरुष र महिला बीच नाजायज सम्बन्ध माथि रोक लगाउने, र समाजमा शुद्ध इस्लामी नियम लागु गर्ने , र यस्तो मुस्लिम समुदायको अभिसकार गर्ने जुन् यो गवाही दिन्छ, कि पुज्य चाहिं मात्र एउटै अल्लाह हो र मुहम्मद ﷺ अल्लाहको रसूल हुन, र यो सबै प्रकारको सुधार मात्र एउटा धार्मिक, पवित्र, र राम्रो चरित्र कि महिला सँग विवाह गरेर नै प्राप्त हुन्छ, यहूदी र क्रिश्चन महिला सँग विवाहको प्रभावहरू म निम्न कुराहरूमा संक्षिप्त गरी पेश गरी रहेको छु :

१ - परिवार भित्र, सानो परिवारमा यदि पति ठोस व्यक्तित्वको मालिक छ, भने स्वासनी माथि त्यसको प्रभाव हुन्छ, र अधिक अनुमान यही हुन्छ, कि पत्नीले पनि मुस्लिम भइहाल्छ, तर कहिले उल्टो पनि हुन सक्छ, कहिले पत्नीले यस्तो कार्यहरू गरिन्छ, जुन् उसको विचारमा धर्मले जायज गरिएको छ, जस्तो कि रक्सी खाने, बंगुरको मासु खाने, र केटाहरू सँग मित्रता कायम गर्ने, यदि यस्तो भयो भने परिवारको सत्यानास हुन्छ, एकता भँग हुन्छ, र बच्चाहरूले पनि गलत र दुष्ट वाणीको

छायामा प्रशिक्षण पाउने छन, बरु कहिले वातावरण अभै खराब हुन सक्छ, जब हठधर्म पत्नी चाहिं छोरा छोरीलाई चर्चमा लिएर जान्छ, यसो भए बच्चाहरुलाई क्रिशचनको पुजापाठ हेर्ने बानी हुन्छ, र सानोमा परेको बानी बुढो हुने सम्म कायम रहन्छ ।

२ - समाज भित्र प्रभाव, मुस्लिम समाजमा यहूदी र क्रिशचन महिलाहरुको ठुलो संख्यामा उपलब्धि खतरनाक छ, किन भने उनीहरु मुस्लिम समुदाय माथि वैचारिक युद्धको कारण बन्न सक्ने छिन, र उनीहरुको इसाई रितिरेवाजको कारण समाजमा भेदभाव उत्पन्न हुन्छ, र समाज बर्बाद हुन्छ, र त्यस रितिरेवाज मध्ये बिना पर्दा नर नारीको हेलमेल, र गुप्तांगहरुलाई न छोप्न सकिने लुगाहरु, र इस्लामी शिक्षाको विरुद्ध केहि चालचलनलाई प्राथमिक्ता प्राप्त छ ।